ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ”
1504, София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви” № 82,
тел. 92 26 501
e-mail: rnda@md.government.bg

С Т А Н О В И Щ Е

от професор д-р инж. Георги Василев Камарашев
професор в катедра “Национална сигурност и политически науки” на
Философски факултет при ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

на дисертационния труд на ИВАЙЛО АНГЕЛОВ ЙОТОВ

на тема „МЕНИДЖМЪНТ НА ИНОВАЦИОННОТО РАЗВИТИЕ
НА БЪЛГАРСКАТА ОТБРАНИТЕЛНА ИНДУСТРИЯ“,

представен за придобиване на образователната и научна степен
„доктор” в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“,
по докторска програма
„Организация и управление извън сферата на материалното
производство
(Управление на сигурността и отбраната)“

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Главната цел на функционирането на отбранителната индустриална база (ОИБ) на всяка държава е решаването на широк спектър от отбранителни, икономически и политически проблеми, а една от съпътстващите задачи е да се насърчи развитието на националното стопанство. За постигането на тази цел е необходимо устойчиво укрепване на националните отбранителни и индустриални способности чрез модернизация на производствените мощности, въвеждане на съвременни стандарти за качество и сигурност и развитие на капацитет за поддръжка. Съвременните геополитически реалности поставят България в особено отговорна позиция и българското правителство заема все по-активна позиция по отношение модернизацията на Въоръжените сили, в съответствие с целите за способности на НАТО. С Решение № 304 на Министерския съвет от 17.04.2026 г. е приета Стратегия за развитие на българската отбранително-технологична индустриална база, която очертава националната рамка за укрепване на производствения капацитет, иновациите, човешкия капитал и интеграцията на българската индустрия в европейските и съюзническите системи.

Актуалността на темата произтича от мащабното и бързо темпо за нарастване на разходите за отбрана и тенденциите към все по-тясно сътрудничество и коопериране между държавите членки на НАТО и ЕС и техните отбранителни индустрии. Това сътрудничество носи редица стратегически, икономически и технологични ползи за държавата и отбранителната индустрия, но налага остра научно-теоретична и практическа потребност от модернизация и

преструктуриране на българската отбранителна индустрия в отговор на съвременните изисквания за конкурентоспособност на отбранителните продукти и тяхната съвместимост със стандартите на НАТО и ЕС.

Този сложен процес изисква обективна оценка на съвременно състояние на ОИБ и адекватен подход към проблемите на управлението на иновационния потенциал в сектора, което от своя страна налага изграждането на ефективна и гъвкава управленска система за развитие на този високотехнологичен сектор на икономиката на страната и адаптирането му към динамичните пазарни реалности.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Съдържанието на научния труд е представено в увод, изложение в три глави, заключение, литература и приложения с общ обем 206 страници от които 194 стр. основен текст.

В увода е посочена мотивацията за изследването, актуалността на разработвания изследователски проблем, неговата научна значимост и практическата му приложимост. Формулирани са обекта и предмета на изследването, дефинирани са целта и основните задачи.

В глава първа на дисертационния труд озаглавена „Теоретични аспекти на иновационното развитие на отбранителната индустриална база“, авторът е разгледал базовите теории, термини и понятия необходими за последващото изследване водещо към постигане на декларираните научноизследователски задачи.

Представена е авторска трактовка на понятията „иновация“, „иновационен процес“ и „иновационно развитие“, отчитаща тяхната

взаимна обвързаност. Дефинирани са термините „иновационен потенциал“ и „иновационна инфраструктура“ и са идентифицирани системните позитивни и деструктивни фактори, възпрепятстващи ефективността на националната иновационна система (НИС).

Като основни приносни моменти в глава първа може да се изведат:
-систематизиране на принципите, методите и стратегическите подходи за управление на иновациите в ОИБ в условията на динамична външна среда и преход към нова управленска парадигма;
-формулиране на стратегическите приоритети, ресурсните елементи, главните направления и специфичните управленски задачи за радикално преструктуриране и технологична модернизация на отбранителната индустрия в условия на пазарна среда и международно сътрудничество.

Втората глава на дисертационния труд акцентира върху реалната икономическа, институционална и секторна среда на отбранителната индустрия в България. Разгледана е специфика на фирмите от отбранителната индустрия от гледна точка на стратегическото управление. Анализирани са институционалните и отраслови условия за дейността на предприятията от отбранителната промишленост и са изведени натрупаните във времето структурни и индустриални дефицити. На тази база с цел изграждането на устойчив иновационен капацитет, авторът дефинира девет специфични характеристики на отбранителните фирми и предлага набор от критични институционални мерки. Направен е успешен опит за формулиране на потенциалните възможности за иновационно развитие на отбранителната индустриална база на страната.

В трета глава е предложен концептуален модел за иновационно развитие на отбранително-индустриалните фирми с отчитане на специфичните характеристики и особености на българската отбранителна индустрия и реалното състояние на иновационното равнище на отбранителната индустриална база на страната. При неговото разработване авторът целесъобразно е базирал изследователския процес на:

- формулиране на методологична рамка и принципи на модела;

- разработване на същността и архитектурата на Концептуалния модел;

- уточняване на етапите на внедряване съобразно архитектурата на модела;

- извеждане ролята на Концептуалния модел за устойчивото развитие.

В заключение са предложени обосновани препоръки насочени към разкриване на нови закономерности и обогатяване на концептуалната рамка в областта на иновационния мениджмънт за преодоляване на деструктивните фактори в националната иновационна система и ускоряване на технологичното обновление и качеството на иновационното развитие на ОИБ.

Резултатите от изследването могат подпомогнат прехода към иновативен модел на развитие на отбранителния сектор Резултатите и способстват за усъвършенстване на учебния процес във Военна академия „Г.С.Раковски“, други висши училища и научноизследователски институти, в които се изучава проблематиката, посветена на управление на иновационното развитие на ОИБ на страната.

Избраната методика на изследване при разработването на дисертационния труд е базирана на системния подход и включва количествени и качествени изследователски методи, статистически и сравнителен анализ, икономико-статистически методи, моделиране на управленски процеси и др. Същите обслужват потребностите на научното изследване и представят достоверни за практиката научни резултати.

3. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Резултатите от извършените в дисертационния труд изследвания представляват лично дело на дисертанта и подчертават способността му да предлага конкретни решения за повишаване на иновационното развитие на високотехнологичния отбранителен сектор, изискващи съчетаване на държавно регулиране с пазарните механизми, посредством прецизен баланс между държавно планиране и частна предприемаческа инициатива.

4. Становище относно наличието или липсата на плагиатство и оценка на литературна осведоменост

В резултат от извършена проверка за плагиатство, съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р. България, е представен протокол за удостоверяване на неналичие на плагиатство, който потвърждава коректност в използването и интерпретирането на литературните източници. В хода на работата ми като член на научното жури не са постъпили сигнали, аргументирани по съответния законов ред в писмен вид за наличие на плагиатство в представения за рецензиране дисертационен труд.

В процеса на разработване на дисертационния труд автора коректно е използвал 113 литературни източника от които 86 общодостъпни издания(41 на кирилица и 46 на латиница) и 27 нормативни акта. Не ми е известно резултати от изследването в дисертационния труд да са цитирани от други автори.

По тематиката на дисертационния труд докторанта е представил три авторски публикации. Същите имат характер на научни доклади, пряко кореспондират с темата на дисертацията и са анонсирани на научни форуми.

5. Оценка на дисертационния труд

От анализа на разработката се налага извода, че дисертационния труд притежава научни и приложни приноси и отговаря на Закона за развитие на академичния състав в Р България и правилника за неговото прилагане и предлагам на научното жури да присъди на ИВАЙЛО АНГЕЛОВ ЙОТОВ, ОНС „доктор” в професионално направление направление 9.1. „Национална сигурност“, по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)“ за

разработения труд на тема „МЕНИДЖМЪНТ НА ИНОВАЦИОННОТО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ОТБРАНИТЕЛНА ИНДУСТРИЯ“.

17.09.2026 г. проф. д-р инж. (Г. Камарашев)

O P I N I O N

From professor eng. Georgi Vasilev Kamarashev, PhD
Professor at department “National security and political studies” within Faculty of Philosophy of St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo

Of dissertation work of VAYLO ANGELOV YOTOV

on a topic: "**MANAGEMENT OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE BULGARIAN DEFENSE INDUSTRY",**

presented for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor" in the professional field 9.1. "National Security",
under the doctoral program
"Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (Security and Defense Management)"

1. Relevance and significance of the developed scientific problem

The main objective of the functioning of the defense industrial base (DIB) of each country is to solve a wide range of defense, economic and political problems, and one of the accompanying tasks is to promote the development of the national economy. To achieve this goal, it is necessary to sustainably strengthen the national defense and industrial capabilities through the modernization of production facilities, the introduction of modern quality and security standards and the development of support capacity. Modern geopolitical realities place Bulgaria in a particularly responsible position and the Bulgarian government is taking an increasingly active position regarding the modernization of the Armed Forces, in accordance with NATO capability goals. By Decision No. 304 of the Council of Ministers of 17.04.2026, a Strategy for the Development of the Bulgarian Defense and Technological Industrial Base was adopted, which outlines the national framework for strengthening the production capacity, innovations, human capital and the integration of the Bulgarian industry into the European and Allied systems.

The relevance of the topic stems from the large-scale and rapid pace of growth in defense spending and the trends towards increasingly close cooperation and collaboration between NATO and EU member states and their defense industries. This cooperation brings a number of strategic, economic and technological benefits for the state and the defense industry, but imposes an acute scientific, theoretical and practical need for modernization and restructuring of the Bulgarian defense industry in response to modern requirements for the competitiveness of defense products and their compatibility with NATO and EU standards.

This complex process requires an objective assessment of the current state of the OIB and an adequate approach to the problems of managing the innovation potential in the sector, which in turn requires the construction of an

effective and flexible management system for the development of this high-tech sector of the country's economy and its adaptation to dynamic market realities.

2. General characteristics and structure of the dissertation work

The content of the scientific work is presented in an introduction, an exposition in three chapters, a conclusion, literature and appendices with a total volume of 206 pages, of which 194 pages are main text.

The introduction indicates the motivation for the study, the relevance of the research problem being developed, its scientific significance and its practical applicability. The object and subject of the study are formulated, the goal and main tasks are defined.

In the first chapter of the dissertation entitled "Theoretical aspects of the innovative development of the defense industrial base", the author has examined the basic theories, terms and concepts necessary for the subsequent research leading to the achievement of the declared scientific research tasks.

The author's interpretation of the concepts "innovation", "innovation process" and "innovation development" is presented, taking into account their mutual relationship. The terms "innovation potential" and "innovation infrastructure" are defined and the systemic positive and destructive factors hindering the effectiveness of the national innovation system (NIS) are identified.

The main contributions of chapter one can be highlighted as:

-systematization of the principles, methods and strategic approaches for managing innovations in the OIB in the conditions of a dynamic external environment and transition to a new management paradigm;

-formulation of the strategic priorities, resource elements, main directions and specific management tasks for radical restructuring and technological

modernization of the defense industry in the conditions of a market environment and international cooperation.

The second chapter of the dissertation focuses on the real economic, institutional and sectoral environment of the defense industry in Bulgaria. The specificity of defense industry companies from the perspective of strategic management is examined. The institutional and sectoral conditions for the activities of defense industry enterprises are analyzed and the structural and industrial deficits accumulated over time are deduced. On this basis, in order to build a sustainable innovation capacity, the author defines nine specific characteristics of defense companies and proposes a set of critical institutional measures. A successful attempt has been made to formulate the potential opportunities for innovative development of the country's defense industrial base.

In the third chapter, a conceptual model for innovative development of defense-industrial companies is proposed, taking into account the specific characteristics and peculiarities of the Bulgarian defense industry and the real state of the innovation level of the country's defense industrial base. In its development, the author has appropriately based the research process on:

- formulation of a methodological framework and principles of the model;

- development of the essence and architecture of the Conceptual Model;

- specification of the implementation stages in accordance with the architecture of the model;

- deriving the role of the Conceptual Model for Sustainable Development.

In conclusion, justified recommendations are proposed aimed at revealing new regularities and enriching the conceptual framework in the field of innovation management to overcome destructive factors in the national

innovation system and accelerate technological renewal and the quality of the innovative development of the OIB.

The results of the study can support the transition to an innovative model of development of the defense sector. The results also contribute to improving the educational process at the Military Academy "G. S. Rakovski", other higher education institutions and research institutes, which study the issues dedicated to managing the innovative development of the OIB of the country.

The selected research methodology in the development of the dissertation work is based on the systematic approach and includes quantitative and qualitative research methods, statistical and comparative analysis, economic and statistical methods, modeling of management processes, etc. They serve the needs of scientific research and present scientific results that are reliable for practice.

3. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation work

The results of the research carried out in the dissertation represent the personal work of the dissertation candidate and emphasize his ability to propose specific solutions for enhancing the innovative development of the high-tech defense sector, requiring a combination of state regulation with market mechanisms, through a precise balance between state planning and private entrepreneurial initiative.

4. Opinion on the presence or absence of plagiarism and assessment of literary awareness

As a result of a plagiarism check, in accordance with the requirements of the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, a protocol has been submitted to certify the absence of plagiarism, which confirms

the correctness of the use and interpretation of literary sources. During my work as a member of the scientific jury, no signals have been received, substantiated in writing under the relevant legal procedure, of the presence of plagiarism in the dissertation submitted for review.

In the process of developing the dissertation, the author has correctly used 113 literary sources, of which 86 are publicly available publications (41 in Cyrillic and 46 in Latin) and 27 regulatory acts. I am not aware of any results of the research in the dissertation being cited by other authors.

On the topic of the dissertation, the doctoral student has submitted three author's publications. They are in the nature of scientific reports, directly correspond to the topic of the dissertation and have been announced at scientific forums.

5. Assessment of dissertation work

From the analysis of the development, it is concluded that the dissertation work has scientific and applied contributions and complies with the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the regulations for its implementation, and I propose to the scientific jury to award IVAYLO ANGELOV YOTOV, the educational and scientific degree of "doctor" in the professional field of study 9.1. "National Security", under the doctoral program "Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (Security and Defense Management)" for the developed work on the topic "MANAGEMENT OF THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE BULGARIAN DEFENSE INDUSTRY".

September 17, 2026

Professor eng. PhD (Georgi Kamarashev)